

HELSINKI COMMITTEE FOR HUMAN RIGHTS

ДВОМЕСЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ ЗА ЧОВЕКОВИТЕ

ПРАВА ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

ЈУЛИ – АВГУСТ 2013

СОДРЖИНА

ЈАВНИ НАСТАНИ И ПОВРЕДИ НА ДЕМОКРАТСКИТЕ ПРИНЦИПИ

- Инциденти предизвикани од верска омраза и нетрпеливост
- Иницијатива за уставно дефинирање на бракот единствено како заедница помеѓу маж и жена
- Случај Томислав Кежаровски: Определена мерка притвор на новинар во спротивност на Европската конвенција за човекови права

ПОЛИЦИСКО ПОСТАПУВАЊЕ

- Полициска тортура во Демир Хисар

СОЦИЈАЛНИ ПРАВА

- Регулација на семејните односи во случаи со странски елемент
- Влошување на статусот на внатрешно раселените лица од конфликтот во 2001 година
- Случај Татјана Бошњаковска: Сериозна повреда на правата на детето

ПРАВА НА ЛГБТИ ЗАЕДНИЦАТА

- Застапување и лобирање
- Меднумите и ЛГБТ заедницата
- Случаи на дискриминација и насилство
- Групи за поддршка
- Институции

С Е П Т Е М В Р И 2 0 1 3

ЈАВНИ НАСТАНИ И ПОВРЕДИ НА ДЕМОКРАТСКИТЕ ПРИНЦИПИ

ИНЦИДЕНИ ПРЕДИЗВИКАНИ ОД ВЕРСКА ОМРАЗА И НЕТРПЕЛИВОСТ

Во текот на извештајниот период се случија два инцидента предизвикани од верска омраза и нетрпеливост. За првиот инцидент кој се случил на 21-ви јули во с. Доброшинци, Општина Василево, Хелсиншкиот комитет беше известен од страна на Исламската верска заедница на Република Македонија (ИВЗ). Во дописот е наведено дека имамот како верски службеник во селото, по излегување од Јација-терапија намаз (попладневна молитва), бил физички нападнат од група селани. Според ИВЗ, на овој инцидент му претходела провокација од страна на друг селанин кој на груб и непристоен начин го запрашал имамот до кога тој ќе практикува ислам во селото. Иако случајот бил пријавен во полиција, ИВЗ не била известена дали биле преземени мерки против сторителите. Хелсиншкиот комитет испрати барање за известување до Секторот за внатрешни работи – Струмица.

Вториот инцидент се случи на 25-ти август во с. Октиси, Струга. Според објавите во медиумите селаните од муслиманска вероисповед го блокирале патот кој води до селото и со тоа го спречиле поставувањето на камен темелник на православна црква. Групата селани носела арапски знамиња и не дозволила да поминат свештениците од Македонската православна црква – Охридска архиепископија (МПЦ) како и донаторот на црквата. Потоа оцата, преку разгласот на минарето од селската џамија, зборувајќи на македонски јазик, го повикал целото муслиманско население на с. Октиси да излезе на улица и да ја спречи градбата на црквата и осветувањето на темелите. Набрзо на местото на настанот пристигнале полицајци кои со поставување на кордон ги разделиле двете насобрани групи граѓани, едните од православна, другите од муслиманска вероисповед. На местото пристигнал и градоначалникот на Општина Струга - Зијадин Села кој повикал на смирување на тензиите и отпочнување на дијалог за надминување на проблемот. Дијалогот меѓу претставници на МПЦ и градоначалникот Општина Струга започна на 30 август, а со повик за смирување на страстите се јави и премиерот Никола Груевски.

Хелсиншкиот комитет, покрај овие два инцидента, оваа година констатираше зголемен број на инциденти предизвикани од верска омраза и нетрпеливост. Инцидентите се однесуваат на вербални провокации, погрдни графити и каменување на верски објекти и физички напади поради непознавање на Куранот, одбивање да се бакне крст под присила или носење на крст како привезок.

Хелсиншкиот комитет, во врска со случајот во с. Доброшинци, смета дека е исполнето битието на кривичното дело „предизвикување на национална, расна и верска омраза, раздор и нетрпеливост“ и ќе настојува напаѓачите да бидат пронајдени и третирани согласно позитивните законски норми. Во врска со случувањата во с. Октиси, Комитетот го поздравува постапувањето на полицијата која спречи поголем инцидент како и иницијативата за изнаоѓање на решение помеѓу верските заедници и локалната самоуправа. Сепак, мора да се напомене дека државата на ваквите

инциденти одговара спорадично и пост-фестум, а не превентивно и во духот на заштитата на верските слободи. Особено загрижува фактот што овие инциденти се проследени со молк од страна на Комисијата за односи со верски заедници и религиозни групи која очигледно не ги практикува своите надлежности. Неисполнување на своите обврски се забележува и кај Центарот за управување со кризи кој е надлежен да следи вакви инциденти предизвикани од верска омраза и нетрпеливост и да дава препораки за нивно надминување.

ИНИЦИЈАТИВА ЗА УСТАВНО ДЕФИНИРАЊЕ НА БРАКОТ ЕДИНСТВЕНО КАКО ЗАЕДНИЦА ПОМЕЃУ МАЖ И ЖЕНА

Уставот на Република Македонија е највисок правен акт во кој се содржани основните човекови права и слободи. За разлика од законите, постапката за менување на општите правила и норми содржани во Уставот бараат поширока политичка поддршка поради намената и одржување на систем на владеење на право и еднаквост. Воедно на граѓаните им овозможува правна сигурност од директно мешање и рестрикции на државата односно извршната власт во основните права и слободи, принципот на еднаквост во права и слободи и владеење на правото во демократски систем. Согласно горенаведеното, основните права и слободи како што се правото на само-идентификување, правото на приватност со особен акцент на семејниот живот, статус и воедно правото на слободен избор не треба да бидат предмет на воведување на рестрикции. Ова особено се однесува на рестрикции кои може да влијаат кон воспоставување на нееднаков третман и дискриминација во општеството како целина имајќи ја предвид хетерогеноста на општествените групи и индивидуалното (не)припаѓање кон некаков колектив.

Во тој поглед, и согласно мислењето на Европскиот суд за човекови права, Венецијанската комисија и Европскиот парламент се произнесоа за слична промена во Уставот на Република Унгарија и Европската конвенција за човекови права,¹ иницијативата поднесена од страна на пратеничката група на ВМРО-ДПМНЕ за измени на Уставот на член 40, став 1 и 2 кои се однесуваат „Републиката му обезбедува

¹ Во однос на Европската конвенција за човекови права и примената на член 8 „Право на почитување на приватен и семеен живот став 1: Секој има право на почитување на неговиот приватен и семеен живот, неговиот дом и неговата кореспонденција“ и став 2: Претставниците на власт нема да се мешаат во практикувањето на ова право освен кога не е поинаку регулирано со закон за потребите на демократското општество, а во интерес на националната безбедност, јавната сигурност или економската благосостојба на државата, спречување на немир и криминал, за заштита на здравјето или моралот или за заштита на правата и слободите на другите. Толкувањето се однесува на примената на членот 8 особено во делот на неповредливоста на приватноста и семејниот живот, повикувајќи се на врските кои секоја индивидуа ги воспоставува во својот приватен живот независно од нивната природа и истите не може да се однесуваат само на моменталната состојба во општеството. Напротив, државата е должна да не воведува рестрикции на ова право затоа што не може да наложува ниту да предвидува во каква корелација или врска влегува секоја индивидуа во приватниот и семејниот живот затоа што со тоа навлегува во дефинирање на приватната сфера спротивно на принципот на владеење на правото во демократски систем. За таа цел, согласно судската практика на Европскиот суд за човекови права, Советот на Европа изработил публикација која се однесува на толкувањето на член 8 од Конвенцијата. http://www.coe.int/t/dghl/cooperation/capacitybuilding/Source/documentation/hb11_privatelife_en.pdf

посебна грижа и заштита на семејството. Правните односи во бракот, семејството и вонбрачната заедница се уредуваат со закон“ нема правна оправданост да се менува затоа што:

1. Законот за семејство на Република Македонија го уредува ова прашање на идентичен начин како подносителот на иницијативата за промена на Уставот односно дека бракот и вонбрачната заедница се заедници помеѓу маж и жена. Оттука, подносителот нема правна оправданост и аргументи кои би укажале на потребата за промена на член 40 од Уставот и загрозеноста на Законот за семејство кое го уредува ова прашање.

2. Имајќи ја предвид секуларноста или одвоеноста на црквата од државата како Уставно начело, повикувањето на „многувековна традиција и етичките, моралните и верските начела на сите религии во Република Македонија го определуваат бракот како заедница помеѓу еден маж и една жена“ – стр.7 значи директно мешање на еден паралелен систем на уредување кој не се базира на принципот на владеење на правото. Воедно, аргументот дека во Република Македонија сите религии го определуваат бракот како заедница помеѓу еден маж и една жена не е точен од верски и обичаен аспект кај припадниците на исламската заедница. Особено затоа што согласно верското учење кај оваа заедница традиционално бил дозволен брак на еден маж и повеќе жени. Оваа религиозна практика согласно Кривичниот законик во Република Македонија не е дозволена затоа што укажува на бигамија и полигамија кои се сметаат за кривично дело при што во современото општество не се практикува кај припадниците на Исламската верска заедница. Оттука, оправданоста за почитување на начелото за секуларност на државата треба да биде сериозно сфатено од страна на преставниците на сите политички партии а со цел да не се манипулира со верските чувства и припадноста на граѓаните кон некоја верска заедница.

3. Поради широкото толкување на член 8 од Европската Конвенција за човекови права (види фуснота 1) Република Македонија како држава-потписничка на Конвенцијата го уредува ова право со член 40 став 1 и 2 од Уставот. Секоја рестрикција на ова право би значело директно мешање на државата во приватниот и семеен живот на индивидуата впуштајќи се во рестриktivно дефинирање на социјалните, општествените и семејните врски наметнувајќи обврска која е спротивна на правото. Воедно, ваквата рестрикција директно ќе влијае на граѓаните припадници на ЛГБТИ заедницата чиј приватен и семеен живот не е во согласност со предложената измена. Имајќи предвид дека сите граѓани во Република Македонија согласно Уставот се еднакви во права и обврски директното мешање на државата во приватноста би предизвикала нееднаков третман а со тоа и дискриминација на одредена група граѓани спротивно на владеењето на правото и демократските принципи на кои почива системот на уредување на Република Македонија. Воедно ваквите предлози влијаат на ширење негативна пропаганда од страна на мнозинството население кон луѓето од ЛГБТИ заедницата кои во изминатиот период се жртви на психичко и физичко насилство.

**СЛУЧАЈ ТОМИСЛАВ КЕЖАРОВСКИ: ОПРЕДЕЛЕНА МЕРКА ПРИТВОР НА
НОВИНАР ВО СПРОТИВНОСТ СО ЕВРОПСКАТА КОНВЕНЦИЈА ЗА
ЧОВЕКОВИ ПРАВА**

Во текот на месец јули Хелсиншкиот комитет ја извести јавноста дека продолжувањето на мерката притвор за новинарот Томислав Кежаровски е во спротивност со Европската конвенција за човекови права.² Од извршениот увид во документација од предметот, констатиравме дека Кривичниот совет при Основниот суд Скопје 1 ја продолжил мерката притвор спротивно на Европската конвенција за човекови права. Сторени се суштествени и процесни повреди во врска со проценката и аргументацијата за неопходноста од продолжување на притворот од страна на Основниот суд и непостапувањето по жалба од страна на Апелациониот суд во Скопје.

Одлуките во случајот се донесени преку стереотипна формулација на речениците и без објаснување за причините поради кои постои опасност од бегство што претставува повреда на Конвенцијата.³ Судните мораат во детали да ја опишат поединечната ситуација во која се наоѓа притвореното лице,⁴ а праксата за издавање на колективни решенија која води кон континуиран притвор за група на лица без поединечна проценка на основите е прогласена за недопуштена од страна на Европскиот суд.⁵

Загрижува и постапувањето на Апелациониот суд во Скопје, кој не се впушти во оценување на жалбените наводи изјавени против решението на Кривичниот совет за продолжување на мерката притвор од месец јуни. Во конкретниот случај се работеше за решение за продолжување на притворот за 30 дена. Според тоа, доколку решението е обжалено, жалбата мора да биде разгледана и по неа да биде одлучено пред Кривичниот совет да донесе ново решение за продолжување на притворот како што се случи во месец јули. Непостапувајќи, Апелациониот суд ја повредил ефективноста на жалбената постапка и со тоа сторил повреда на Европската конвенција.

Хелсиншкиот комитет смета дека правосудните органи мораат да го укинат притворот за новинарот Кежаровски, да определат алтернативна мерка (куќен притвор, гаранција, одземање на патна исправа и сл.) и да дозволат тој да се брани од слобода.

² Види соопштение: <http://www.mhc.org.mk/announcements/143>

³ *Yagci and Sargin v Turkey* (16419/90), 8 June 1995, para. 52.

⁴ *Smirnova v Russia* (46133/99 and 48183/99), 24 July 2003, para. 70.

⁵ *Vasilkoski v Republic of Macedonia* (28169/08), 28 October 2010, para. 63.

ПОЛИЦИСКО ПОСТАПУВАЊЕ

ПОЛИЦИСКА ТОРТУРА ВО ДЕМИР ХИСАР

Во месец август, до Хелсиншкиот комитет се обрати нова жртва на полициска тортура. Лицето во јуни 2013 г. од страна на полициски службеници во полициската станица во Демир Хисар било повикано на информативен разговор, без да му се каже причината за тоа. Според неговите тврдења, веднаш по влегувањето во станицата, еден полициски службеник почнал да му вика и да го навредува, обвинувајќи го за кражба на акумулатори. Во просторијата тогаш влегол друг полициски службеник кој без никаков повод го удрил со колено во пределот на ребрата. Иако лицето паднало на подот, полицискиот службеник продолжил да го удира по главата и да го газе по телото. По овој прв напад, полицискиот службеник излегол од просторијата, но по кратко време се вратил и продолжил со физичкиот напад, при што лицето го удрил со тупаница во пределот на слепоочницата, потоа по тилот и во коленото. Од ваквиот напад тој повторно паднал на подот, по што полицискиот службеник го кренал и го однел во друга просторија во која се наоѓале малолетници. Децата биле осомничени за кражба на акумулатори и полицискиот службеник започнал да им се заканува и да им врши притисок да признаат дека и жртвата била со нив кога краделе. И покрај притисокот, децата не ја потврдиле оваа теорија, па полицискиот службеник започнал да ги тепа. Потоа полицаецот се свртел кон жртвата и го плукнал во лицето. Во присуство на децата, тој го турнал најпрвин во вратата, па во сидот, за на крај уште еднаш со главата да го удри од масата.

На крајот, полицаецот кој ја вршел тортурата ја известил жртвата дека нејзиниот камшон е проверен, дека во него нема украден акумулатор по што ја ослободил. При излегување од полициската станица, полицаецот се заканил дека доколку случајот биде пријавен, жртвата никогаш повеќе нема да го види своето село. Жртвата заедно со својот татко веднаш се упатила кон болница во Демир Хисар од каде била испратена на хируршкото одделение во ЈЗУ Битола. Поради болките и тепките повреди, жртвата била задржана на дводневно лекување. Лекарските уверенија заедно со медицинските наоди беа доставени до Комитетот.

Хелсиншкиот комитет го истражува случајот и ги презима сите мерки за проверка на ваквите наводи кои се поткрепени со медицинска документација (за хируршки зафат и психијатриско вештачење) и кои доколку се точни укажуваат на сторување на кривичното дело „Мачање и друго сурово нечовечко понижувачко постапување и казнување“ од чл.142 ст.1 од Кривичниот законик на РМ.

СОЦИЈАЛНИ ПРАВА

РЕГУЛИРАЊЕ НА СЕМЕЈНИТЕ ОДНОСИ ВО СЛУЧАИ СО СТРАНСКИ ЕЛЕМЕНТ

Во изминатиот временски период, Хелсиншкиот комитет во неколку наврати има утврдено дека во случаи при развод на брак во кои е потребно да се регулираат семејните односи помеѓу брачните другари (каде што еден од родителите покрај македонското државјанство поседува и државјанство на странска држава или е странски државјанин) и нивните деца, постои одредена неефикасност во спроведување на законските одредби од страна на надлежните институции.

Во околности кога детето е доделено на чување и воспитување на едниот родител, а тоа е обично родителот кој живее и работи во Република Македонија, видувањето на вториот родител со неговото дете, согласно законот е регулирано со решение донесено од надлежен центар за социјални работи. Меѓутоа, проблематично е тоа што вака донесените решенија не се остваруваат во пракса. Хелсиншкиот комитет смета дека поради фактот што родителот чие видување со неговото дете е регулирано со решение на надлежен центар за социјални работи, а покрај македонското државјанство поседува и државјанство на странска држава, создава одреден страв кај другиот родител, детето да не биде одземено и однесено во странска држава поради што не дозволува видувањата да се остваруваат и покрај тоа што постои законски донесено решение.

Сепак, ваквиот често неоправдан страв на едниот родител на детето не смее да биде основ за непочитување на законски донесено решение од надлежен орган, дополнително земајќи предвид дека тоа претставува и кривично дело. Според ова, Комитетот смета дека надлежните институции кои се одговорни за регулирање на семејните односи и односите помеѓу родителите и нивните деца треба да изнајдат начин како најдобро да се постапи во ситуација кога еден од родителите покрај македонското државјанство поседува и државјанство на странска држава или е странски државјанин, со цел овозможување контакт на детето со двата родители. Ова дотолку повеќе бидејќи на ваков начин не се почитуваат правата на децата согласно домашното законодавство како и меѓународните договори на кои е обврзана Република Македонија, посебно Конвенцијата за правата на детето⁶. Во член 9 став 3 од оваа Конвенција е наведено дека „Државите членки го почитуваат правото на детето кое е одвоено од еден или од двата родители, да одржува лични односи и непосредни контакти со двата родители врз постојана основа, освен ако е во спротивност со најдобрите интереси на детето.“ Во контекст на горенаведените околности доколку едниот родител живее и работи во странство, тој повторно има право да одржува постојани контакти со своето дете согласно член 10 став 2 од оваа Конвенција.

⁶ <http://www.childrensembassy.org.mk/WBStorage/Files/konvenција%20celosna.pdf>

ВЛОШУВАЊЕ НА СТАТУСОТ НА ВНАТРЕШНО РАСЕЛЕНИТЕ ЛИЦА ОД КОНФЛИКТОТ ВО 2001 ГОДИНА

Постапувајќи по барање за правна помош, Хелсиншкиот комитет во текот на месеците јули и август активно ја следеше состојбата на двете преостанати семејства во прифатниот центар (ученичкиот дом) „Професор Мијалковиќ“ – Куманово, кои се водат како внатрешно раселени лица од конфликтот во 2001 година.

Министерството за труд и социјална политика преку директорот на ученичкиот дом ги известило семејствата, заклучно со 31.07.2013 година да го напуштат прифатниот центар, поради целосна исплата на долгот од страна на државата во однос на судските спорови за надомест на штета. Семејствата добиле околу три илјади евра отштета од Република Македонија, на име материјална штета причинета со акти на насилство и терор за делумно оштетена куќа за време на конфликтот во 2001 година и врз основ на извршена исплата им престанал статусот на внатрешно раселени лица.

Иако во еден од случаите со донација на австриската влада семејниот дом во селото Опае бил реконструиран, непосредно по реконструкцијата во 2003 година, објектот повторно бил оштетен и доведен во потешка состојба отколку што бил претходно оштетен во конфликтот. Стравувајќи дека безбедносната состојба и по две години од конфликтот е нестабилна и сè уште имало закани кон сигурноста на раселените лица, тие не се одлучиле повторно да се вратат во семејните куќи во село Опае.

Од овие причини едното петчлено семејство со три малолетни деца, од месец август оваа година веќе е преселено во сопствен дом во с. Дебаршане - Куманово, кој бил изграден со паричните средства што државата ги исплатила како отштета. Со исплатената сума не можеле да се обезбедат ниту минимум услови за живеење, за што Хелсиншкиот комитет го информираше и Министерството за труд и социјална политика. Ова семејство живее без електрична енергија, вода како и без основните предмети во домаќинството.

Со оглед на фактот дека не е познат статусот на внатрешно раселените лица кои се сместени во преостанатите четири прифатни центри, побаравме информации од Министерството за труд и социјална политика околу состојбата на овие лица, но до затворањето на овој извештај одговор не беше испратен.

Хелсиншкиот комитет смета дека Владата на Република Македонија треба да превземе и други дејствија, како би се решил конечниот статус на внатрешно раселените, од причини што исплатата по основ на надомест на штета не ги задоволува стандардите за создавање на основни услови за живот на овие лица. Неоспорно е дека бришењето од евиденција и престанувањето на статусот „внатрешно раселени“ не е ефикасно и долгорочно решение за оваа категорија на граѓани.

СЛУЧАЈ ТАТЈАНА БОШЊАКОВСКА: СЕРИОЗНА ПОВРЕДА НА ПРАВАТА НА ДЕТЕТО

Хелсиншкиот комитет постапуваше по барањето за правна помош од лицето Татјана Бошњаковска, која наводно повеќе од 2 години ја нема видено својата малолетна ќерка, иако има судска одлука со која Основниот суд Скопје 2 Скопје и ја доделува малолетната ќерка А. Б. на грижа, чување, воспитување и делумно издржување.

И покрај фактот што од 23.05.2013 год. одлуката е извршна, правосилната пресуда сè уште не може да се изврши, поради што мајката и после две години не е во можност да стапи во контакт со детето. Поради ова, Основниот суд Скопје 2 Скопје, донел решение за овластеното службено лице од судот да постапи по правосилната извршна пресуда на начин што присилно ќе ја спроведе во присуство на ЈУ Меѓуопштински центар за социјална работа – Скопје (МЦСР) и асистенција на МВР.

Земајќи предвид дека се работи за дете кое повеќе од две години нема остварено контакт со мајката и каде што таткото, кај кого во моментот детето се наоѓа, одбива доброволно да го предаде на мајката, Хелсиншкиот комитет веднаш се обрати до надлежните институции со барање за итна реакција за спроведување на судската одлука. Од страна на судскиот извршител и полицијата добивавме известувања дека девојчето ќе биде најдено наскоро, но и по истекот на два месеци од решението за присилно спроведување, не се постигнати никакви резултати. Со писмен поднесок се обравивме и до министерката за внатрешни работи, со цел да ја известиме за случајот и за фактот дека до денешен датум нема резултати во постапката ниту пак мајката е информирана за преземените дејствија и за тоа дали постои некаков напредок во насока на пронаоѓање на девојчето.

Мајката беше поучена да извади потврда од училиштето каде малолетната А.Б. требало да посетува настава за бројот на изостаноци, при што беше констатирано дека во учебната 2012/2013 година детето континуирано отсутувало од училиште седум месеци, поради што е закажан термин во месец август за да полага испит за прво одделение. Оваа потврда беше доставена до судскиот извршител, службите на МВР и министерката за внатрешни работи.

Комитетот констатираше дека во овој случај постои повреда на правата на детето кое не живее во нормални семејни услови, оневозможен му е контакт со мајката повеќе од 2 години, а ограничено е и правото на образование.

Комитетот констатира дека судскиот извршител и полицијата не успеаа брзо и ефикасно да ја најдат малолетната А.Б. и да ја спроведат судската одлука, поради што констатираме дека конкретниот случај е доказ дека институциите не можат да овозможат заштита ниту кога се во прашање правата на детето. Ова особено се однесува и на ЈУ Меѓуопштински центар за социјална работа – Скопје (МЦСР) кој како институција е директно одговорен да ја определува динамиката на видување на детето со мајката, како и обврска да го овозможи видувањето. Во овој случај МЦСР повеќе од две години не успеал да го спроведе извршувањето и да ги заштити правата и интересите на детето.

ПРАВА НА ЛГБТИ ЗАЕДНИЦАТА

ЗАСТАПУВАЊЕ И ЛОБИРАЊЕ

Средба со претставници на дипломатскиот кор во ЛГБТИ Центарот за поддршка

На 04.07.2013 година во просторите на ЛГБТИ Центарот за поддршка во Старата Скопска чаршија претставници од дипломатскиот кор се сретнаа со членови на ЛГБТИ заедницата и претставници на Хелсиншкиот комитет. На средбата беа присутни претставници од Амбасадата на САД, Амбасадата на Холандија, Амбасадата на Шведска, Амбасадата на Германија, ОБСЕ и претставници од Делегацијата на Европската Унија во Македонија. Тие беа запознаени со нападот врз ЛГБТИ Центарот за поддршка од 22.06.2013 година, кој се случи на самиот почеток на „Неделата на гордоста“, кога група од околу 30 маскирани лица го нападнаа Центарот, а за време на нападот во неговите простории имаше околу 40 лица – организатори, соработници и гости. Претставниците на дипломатскиот кор го проследија и видеото од безбедносните камери на ЛГБТИ Центарот за поддршка снимено за време на нападот. Амбасадорите ја поддржаа ЛГБТИ заедницата, го осудија нападот на ЛГБТИ Центарот за поддршка од 22 јуни, побараа од македонските институции да овозможат еднакви права за ЛГБТИ луѓето, активно да се вклучат во борбата против дискриминација и посочија дека ваквото насилство не смее да остане несанкционирано од страна на правниот систем и изразија надеж дека сторителите ќе бидат пронајдени.

Хелсиншкиот комитет за човекови права на Република Македонија до Секторот за внатрешна контрола и професионални стандарди достави претставка и снимки од нападот со која бара МВР и секторот да го истражат постапувањето на полицијата на тој ден.

И покрај повиците од страна на ЛГБТИ Центарот за поддршка и Хелсиншкиот Комитет немаше никаква реакција од страна на државните институции, ниту од претседателот и премиерот што ги прави поддржувачи на насилството, додека животите на една голема група на луѓе се наоѓаат во секојдневна опасност. Само неколку часа после средбата на дипломатскиот кор во Центарот се случи нов обид на палење на Центарот за поддршка. Институциите и натаму останаа неми.

Писмо до Премиерот Никола Груевски испратено од Хјуман Рајтс Воч

Во писмото кое меѓународната организација за човекови права „Хјуман Рајтс Воч“ на 10.07.2013 година го испраќа до Премиерот на Република Македонија, Никола Груевски, претседателот Иванов и министерот за правда Беџети, изразува загриженост за моменталната хомофобична атмосфера во која живее ЛГБТИ заедницата во Република Македонија, проследена со серијата напади во јуни и јули годинава врз нејзините претставници, активисти и простории. Имено, загрижени од фактот дека ниту Премиерот, ниту некој друг од Владата на Република Македонија не ги осудил овие напади во јавноста, ниту пак му се обратиле на македонскиот народ да се воздржи од дискриминација врз основа на сексуална ориентација или родов идентитет, „Хјуман Рајтс Воч“ сметаат дека недостатокот на владин одговор на овие напади

дополнително ги загрозува ЛГБТИ лицата во Македонија и ја доведува во прашање посветеноста на владата на принципите на недискриминација и еднаквост.

Меѓународното право и стандарди ја забрануваат дискриминација врз основа на сексуална ориентација, па оттаму, заштитата на ЛГБТИ лицата од дискриминација е дел од должностите на Македонија. Меѓународниот пакт за граѓански и политички права на којшто му пристапи Република Македонија во 1994 година ја потврдува еднаквоста на сите луѓе во член 2 и 26, вклучувајќи ја и сексуалната ориентација како статус заштитен од дискриминација, под референцата за „пол“ во член 2, став 1 и член 26. Во писмото понатаму се наведени и други меѓународни документи чиј потписник е Република Македонија, а кои се однесуваат на човековите слободи и права, па според тоа и на слободите и правата на лицата од ЛГБТИ заедницата.

Поради фактот што Република Македонија од 2005-та година е вклучена во процесот на „стабилизација и асоцијација“ со Европската Унија како кандидат за идно членство, треба да го почитува член 21 од Повелбата, која стапи на сила во декември 2009-та година кој забранува дискриминација, особено дискриминација врз основа на сексуална ориентација.

Понатаму во писмото е наведен извештајот на Европската Комисија од 2009-та година за напредокот на Република Македонија, во кој меѓу другото се вели дека нема голем напредок во областа на недискриминаторската политика, не постојат механизми за идентификување, прогонување и криминализирање на сите форми на дискриминација од страна на државни и недржавни тела против поединци или групи; дискриминацијата врз основа на пол, етничка припадност, хендикеп и сексуална ориентација не зашира; како недостаток се наведува и тоа дека ниту Уставот, ниту постоечката легислатива не ја идентификува сексуалната ориентација како основа за дискриминација, па како резултат на тоа ЛГБТИ лицата не се заштитени од директна или индиректна дискриминација, тие се стигматизирани, особено во руралните средини.

Во 2012-та година, Европската Комисија во својот извештај за напредокот на Република Македонија повторно наведува дека нема голем напредок, особено во однос на Законот против дискриминација кој се уште не е целосно во согласност со законодавството и праксата на ЕУ, со оглед на тоа дека сексуалната ориентација и родовиот идентитет не се вклучени како основи за дискриминација. Истиот закон изрично не ја забранува дискриминацијата врз основа на сексуална ориентација при вработување и во професијата; не постои структурирана и систематска анализа на податоци за дискриминација; постои потреба да се зголемат активностите за подигнување на свеста во врска со еднаквост и недискриминација.

Во писмото, „Хјуман Рајтс Воч“ го потсетува Премиерот дека во 2008-ма година, Владата на Република Македонија јавно се посвети на борбата против дискриминација врз основа на сексуална ориентација, потпишувајќи ја заедничката изјава за човекови права и сексуална ориентација и родов идентитет претставена од страна на 66 држави на Генералното Собрание на Обединетите Нации. Исто така, во 2010-та година, Комитетот на Министри на 47-те земји-членки од Советот на Европа едногласно ги усвоија препораките за борба против дискриминација врз основа на сексуална

ориентација или родов идентитет, а Македонија како член на Советот на Европа и нејзиниот Министер за надворешни работи ги одобри препораките.

Во согласност со тие препораки, „Хјуман Рајтс Воч“ бараат од Премиерот и другите членови на Владата на Република Македонија јавно да ги осудат насилството и говорот на омраза кон ЛГБТИ лицата во Македонија и да гарантираат дека таквите инциденти темелно ќе се истражат, сторителите ќе бидат санкционирани согласно законите и ќе се преземат сите мерки со цел да се спречат слични такви инциденти во иднина. Исто така, се бара од Премиерот и Владата да не ги занемаруваат меѓународните стандарди за човекови права и активно да ги заштитиуваат ЛГБТИ лицата во Македонија и да се грижат за нивната безбедност, јавно, во медиумите и пошироко да ги отфрлат сите форми на насилство или дискриминација врз овие лица и да ги повикаат граѓаните на Република Македонија да бидат толерантни и инклузивни. „Хјуман Рајтс Воч“ кон овие барања го приклучуваат и барањето за изречно наведување на сексуалната ориентација и родовиот идентитет во македонското законодавство како основи за дискриминација.

Одговорот кој го даде Република Македонија на писмото на „Хјуман Рајтс Воч“ следи во делот *Институции*, подолу во овој извештај.

Одбележан Европскиот ден на жртвите од криминал од омраза

22 јули е прогласен за „Европски ден на жртвите од криминал од омраза“ од страна на Советот на Европа. Низ цела Европа овој ден се одбележува преку кампања на која оваа година за првпат се приклучи и Република Македонија, при што беше одржана прес-конференција во просториите на Хелсиншкиот Комитет за човекови права на Република Македонија.

Во рамки на настанот, во присуство на голем број новинари и сниматели беше одржана прес-конференција за медуми и проекција на краткометражен филм кој содржи видеа и фотографии од неколкуте напади над ЛГБТИ Центарот за поддршка.

Само во изминативе пет месеци, Хелсиншкиот Комитет евидентирал 50 инциденти од кои најмногу се во Скопје и градовите од западна Македонија. Последниот инцидент, при кој тинејџерска група од околу 40 деца со качулки на главата го каменуваа ЛГБТИ Центарот за поддршка, се уште нема разрешница, ниту информации до каде е постапката за пронаоѓање на сторителите.

На прес конференцијата беше истакнато дека и по еден месец од последниот напад на ЛГБТИ Центарот, од страна на МВР се уште не се идентификувани сторителите и покрај тоа што за нападот постојат видео снимки од безбедносните камери на Центарот. Непостапувањето на институциите, особено на МВР, ги прави соучесници во злосторствата предизвикани од омраза и им дава легитимитет на ваквите насилства. Припадниците на ЛГБТИ заедницата и борците за заштита на човекови права се потенцијални жртви на такви кривични дела поради тоа што не добиваат заштита од институциите. Она што е важно во моментот е да се фатат сторителите, за да се покаже дека насилството во РМ не може да помине неказнето. Продолжувањето на нападите, придружено со непреземање соодветни мерки од страна на МВР за нивно спречување, претставува јасна порака дека МВР не ја контролира територијата на

Република Македонија, токму поради фактот што банда од тинејџери за која постои снимка се пронаоѓа многу брзо.

Беше презентирн и порталот www.zlostorstvaodomraza.com и беше истакнато дека најголемиот број на злосторства се сторени поради верска или етничка припадност, како што се тепачки во автобуси, раскрвавени малолетни и возрасни жртви, напади врз возови и автобуси, а како сторители се јавуваат подеднакво и Албанците и Македонците. Кога станува збор за напади на етничка и верска основа, тие најчесто се случуваат во етнички чисти населби или каде што живеат мал број припадници на малцинската етничка заедница. Тој смета дека поради тоа што институциите навремено не се справуваат со инцидентите, делата се повторуваат.

Поддршка за првиот Покрајморски Геј Прајд во Црна Гора

На 24-ти јули 2013 година, во Будва, Црна Гора, се одржа првиот Покрајморски Геј Прајд, во организација на ЛГБТ Прогрес од Подгорица, со поддршка на Владата на Црна Гора. Меѓу присутните беа и претставници од ЛГБТИ Центарот за поддршка – Хелсиншки комитет за човекови права на Република Македонија, СТАР, групите за поддршка на трансродови луѓе, геј мажи и ЛезФем, кои ја дадоа својата поддршка и им посакаа успех на организаторите во понатамошната работа.

Искривувајќи ги фактите, Сител повторно ја разгорува хомофобијата во РМ

Сител е еден од приватните телевизиски станици во Република Македонија. Истиот на 13.08.2013 година на својата веб-страница, www.sitel.com.mk, објави вест под наслов „За американските лекари хомосексуалноста е болест под шифра 302.0“. Меѓутоа кога ЛГБТИ Центарот за поддршка се обиде да го пронајде изворот на оваа вест, наиде на нешто сосема неочекувано – не само што не успеа да ја пронајде веста во таков формат, туку и сите други вести кои ги пронајде пренесуваат сосема поинакви факти, различни од оние со кои располага Сител.

Прво, станува збор за лекарска грешка на само една докторка, а не за практика на ‘американските лекари’, на што недвосмислено укажува насловот на веста. Понатаму, во своето пренесување на конкретната вест, Сител премолчуваат голем број факти кои на целиот настан му даваат сосема поинаква конотација и со кои недвосмислено се наведува ставот на здравствените институции на САД дека хомосексуалноста не е болест и дека истите не го поддржуваат, ниту одобруваат користењето на кодот 302.0 за доделување на дијагноза ‘хомосексуално однесување’.

Статијата е завршена со зборовите ‘Лекарот му објаснил на Мур дека хомосексуалноста и понатаму е болест’. Меѓутоа, во оригиналната вест се вели дека лекарот воопшто не успеал научно да објасни нешто, ниту пак дека направил што било повеќе од едноставно изразување на сопственото (во овој случај – погрешно) мислење.

Со тоа оваа статија оддава генерален впечаток во јавноста дека дијагностицирањето на хомосексуалноста како болест е вообичаена практика во САД, што е сосема погрешно. Со вака пренесената вест, Сител уште еднаш ја разгори и ескалира и онака премногу високата хомофобија во Македонија, без притоа да размислува за евентуалното поттикнување на нови случаи на злосторства и говор на омраза.

ЛГБТИ Центарот за поддршка стапи во контакт со Сител, барајќи да извршат исправка на објавената вест, притоа во прилог на барањето беа понудени и превод на една од објавените статии кои се однесуваат на оваа вест, како и повеќе линкови за други статии кои се однесуваат на истата вест, а во кои прикажаните факти се поинакви или поцелосни од оние со кои располага Сител. Центарот во своето барање се повика на чл. 153 и 154 од Законот за радиодифузна дејност на РМ (Службен весник на РМ бр. 100/05, 19/07, 115/07, 08/08, 103/08 и 152/08) и притоа побара од Сител во својата исправка да наведат дека станува збор за изолирана лекарска грешка, а не за лекарска практика во САД; лекарската грешка е признаена од страна на соодветните институции на САД и здравствените институции на САД не ја сметаат хомосексуалноста за болест и истите не го поддржуваат, ниту го одобруваат користењето на кодот 302.0 за доделување на дијагноза 'хомосексуално однесување'; и лекарот при „објаснувањето дека хомосексуалноста и понатаму е болест“ изразувал лично мислење, а не медицински факт. Покрај тоа, Центарот побара од Сител доколку се повикува на јавен извор на информации кој ги прикажува фактите онака како што се претставени во конкретната пренесена вест, да го наведе истиот.

МЕДИУМИТЕ И ЛГБТИ ЗАЕДНИЦАТА

Во јули, продолжува трендот на пораст на медиумската покриеност на настани од интерес за ЛГБТИ заедницата во Република Македонија. На почетокот на месецот, забележително беше медиумското покривање на осудувањето кое дипломатскиот кор го изрази во однос на насилството врз ЛГБТИ заедницата, каде можеме да забележиме главно етички и неутрален начин на известување⁷, со исклучок на два медиуми кои осудата на дипломатите ја ограничија само на нападот врз ЛГБТИ Центарот за поддршка, изоставувајќи ги осудите на целокупното анти-ЛГБТИ насилство⁸.

Понатаму, медиумското покривање на обидот за палење на ЛГБТИ Центарот за поддршка е главно неутрално, но тоа што загрижува е исклучиво фактографското прикажување на настанот и отсуството на дефинирање на настанот како злосторство од омраза⁹, а еден медиум отиде до таму што статијата ја наслови 'ЛГБТ Центарот

⁷ <http://a1on.mk/wordpress/archives/173715>, <http://24vesti.mk/diplomatskiot-kor-bara-odgovornost-za-nasilstvata-vrz-lgbt-zaednicata>

⁸ <http://novatv.mk/index.php?navig=8&cat=18&vest=5320>, <http://sky.mk/index.php/makedonija/20518-ambasadorite-go-osudija-nasilstvoto-vrz-lgbt-centarot>

⁹ <http://novatv.mk/index.php?navig=8&cat=2&vest=5336>,
<http://libertas.mk/%D0%BE%D0%B1%D0%B8%D0%B4-%D0%B7%D0%B0-%D0%BF%D0%B0%D0%BB%D0%B5%D1%9A%D0%B5-%D0%BD%D0%B0-%D0%BB%D0%B3%D0%B1%D1%82-%D1%86%D0%B5%D0%BD%D1%82%D0%B0%D1%80%D0%BE%D1%82/>,
<http://www.radiomof.mk/obid-za-palene-na-lgbt-tsentarot-vo-skopskata-charshija/>,
<http://a1on.mk/wordpress/archives/174139>, <http://www.sky.mk/index.php/makedonija/20546-utrovo-povtorno-napadnat-lgbt-centarot>,

http://lokalno.mk/index.php?option=com_content&view=article&id=27656%3A2013-07-05-11-46-44&catid=180%3A2012-11-19-13-13-35&Itemid=161&lang=mk,

(footnote continued)

повторно мета на пиroman¹⁰, целосно лишувајќи го настанот од компонентата на омраза и сензационалистички прикажувајќи го како дело од областа на класичниот криминалитет.

При анализата на медиумското покривање на писмото кое Хјуман Рајтс Воч го испрати до Премиерот, Претседателот и Министерот за правда на РМ, можеме да заклучиме дека истото е направено со нецелосно прикажување на содржината на писмото. Поточно, со исклучок на два медиума¹¹, останатите¹² само пренесуваат дел од осудата која Б.Дитрих ја изрази во однос на анти-ЛГБТИ насилствата, без да прикажат ниту дел од опсежната аргументација која г-н Дитрих ја понуди, ниту пак неговите негативни заклучоци во однос на државните политики со кои се дискриминираат ЛГБТИ лицата во Република Македонија. Понатаму, само еден медиум¹³ ја пренесува реакцијата на Владата на РМ која неидентификуван министер од нашата Влада ја дал за еден странски медиум (повторно отсутствуваше владина реакција во домашните медиуми), но тоа што е позитивно е фактот дека истиот тој медиум нуди и кратка анализа на општествените последици од ваквото однесување на Владата на РМ. Неутралното и етичкото медиумско известување беше обележје и на медиумското покривање на насилството од омраза кое месецов се случи врз актерот и активистот за човекови права, Петар Стојковиќ.¹⁴

Уште еден предмет на интерес за ЛГБТИ заедницата во Република Македонија е медиумското покривање на првиот геј Македонец кој бара азил во САД како резултат на дискриминација врз основа на сексуална ориентација. Меѓутоа, и тука не сме лишени од медиумски сензационализам. Имено, иако сите медиуми го пренесуваат истиот текст, насловите имаат една клучна разлика. Со исклучок на еден медиум¹⁵, кој својот текст го наслови “Геј Македонец бара азил во САД“, сите други кои го покриваат овој настан¹⁶, ги насловија своите текстови “Македонец бара геј азил во САД“ со што

<http://www.makdenes.org/archive/news/20130705/428/428.html?id=25037573>,

<http://www.telegraf.mk/aktuelno/hronika/9632-povtorno-napadnat-lgbt-centarot>

¹⁰ <http://www.plusinfo.mk/vest/98278/LGBT-Centarot-povtorno-meta-na-piroman>

¹¹ <http://libertas.mk/%D0%BF%D0%B8%D1%81%D0%BC%D0%BE-%D0%BD%D0%B0-%D1%85%D1%98%D1%83%D0%BC%D0%B0%D0%BD-%D1%80%D0%B0%D1%98%D1%82%D1%81-%D0%B2%D0%BE%D1%87-%D0%B4%D0%BE-%D0%BF%D1%80%D0%B5%D0%BC%D0%B8%D0%B5%D1%80%D0%BE%D1%82/>,

<http://www.radiomof.mk/hjuman-rajts-voch-do-gruevski-vasha-rabota-e-da-gi-zashtitite-lgbt-litsata/>

¹² <http://www.makdenes.org/archive/news/20130710/428/428.html?id=25042260>,

<http://novatv.mk/index.php?navig=8&cat=2&vest=5509>, <http://a1on.mk/wordpress/archives/176784>,

<http://sky.mk/index.php/makedonija/20985-hjuman-rajts-voch-ja-kritikuva-vlasta-i-bara-od-gruevski-da-ja-zashtiti-lgbt-zaednicata>

¹³ <http://www.utrinski.com.mk/default.asp?ItemID=3B2E5D9C7CC417499CACB1E5F26D74AD>

¹⁴ <http://a1on.mk/wordpress/archives/177955>, <http://www.telegraf.mk/aktuelno/hronika/12687-povtorno-kamenuvana-kukata-na-akterot-petar-stojkovik>, <http://24vesti.mk/povtorno-kamenuvana-kukata-na-petar-stojkovik>, <http://www.skopjeinfo.mk/gradot/1062072389/povtorno-kamenuvana-kukata-na-akterot-i-aktivist-petar-stojkovik>, <http://sky.mk/index.php/makedonija/21154-vtor-pat-kamenuvan-domot-na-akterot-stojkovik>, <http://maxim.mk/povtorno-kamenuvan-domot-na-aktivistot-petar-stojkovik>,

<http://www.press24.mk/vandali-povtorno-ja-kamenuvale-kukata-na-akterot-i-aktivist-petar-stojkovik>

¹⁵ <http://republika.mk/?p=102805>

¹⁶ <http://www.telegraf.mk/aktuelno/makedonija/19227-dnevnik-makedonec-bara-gej-azil-vo-sad>,

<http://dnevnik.mk/?ItemID=58F61E89E81A684E8319C7AE4EEADE90>,

<http://www.mkd.mk/makedonija/politika/makedonec-bara-gej-azil-vo-sad>, <http://mkd->

(footnote continued)

на мошне сензационалистички начин оставија впечаток дека властите во САД прават некаква разлика помеѓу “геј азил“ и “стрејт азил“, што воопшто не е точно.

Во текот на јули, медиумскиот простор беше исполнет и со реакциите на домашните граѓански организации кои се бават со ЛГБТИ прашања, поточно со објавувањето на видеата од нападите врз ЛГБТИ Центарот за поддршка (објавувањето на видеото од нападот на 02.03. и на видеото “Омразата раѓа злосторства“ како дел од конференцијата за печат по повод Меѓународниот ден посветен на жртви на злосторства од омраза) и реагирањето на Хелсиншкиот Комитет за човекови права на повторното каменување на куќата на Петар Стојковиќ. Медиумското покривање беше главно етички и неутрално¹⁷ со исклучок на еден медиум¹⁸ чиј уредник под веста “ЛГБТ заедницата и Хелсиншки бараат реакција и заштита од полицијата“ дозволи објавување на хомофобични коментари од читатели, во кои преовладува говор на омраза, па дури и повици на сегрегација на ЛГБТИ заедницата од останатото население во РМ.

ЛГБТИ лицата беа опфатени и со медиумското покривање на организирањето, одржувањето и настаните кои следеа по првата парада на гордоста во Црна Гора, која на 24 јули се одржа во Будва. Медиумското покривање на настанот беше мошне обемно и изведено на воглавно неутрален начин, но за жал, истражувачкото новинарство во Република Македонија повторно не си ја заврши својата работа. Имено, при пренесувањето на веста, националните портали само ги пренесуваа информациите од црногорските медиуми, без притоа ниту еден од нив да истражи и да открие дека речиси половина од учесниците на парадата во Будва беа претставници на ЛГБТИ заедницата од Република Македонија¹⁹.

news.com/makedonets-bara-gej-azil-vo-sad/?utm_source=rss&utm_medium=rss&utm_campaign=makedonets-bara-gej-azil-vo-sad,
<http://sitel.com.mk/mk/makedonec-bara-gej-azil-vo-sad>, <http://www.plusinfo.mk/vest/100909/Makedonec-bara-gej-azil-vo-SAD>, <http://a1on.mk/wordpress/archives/185436>,
<http://www.vecer.com.mk/default.asp?ItemID=F6C7984CA81F224FB6F21243BC7942F3>
¹⁷ <http://novatv.mk/index.php?navig=8&cat=18&vest=5346>, <http://a1on.mk/wordpress/archives/174223>,
<http://www.plusinfo.mk/vest/98299/VIDEO-Helsinshki-komitet-Imame-snimka-od-site-napadi-na-LGBT-Centarot>, <http://novatv.mk/index.php?navig=8&cat=18&vest=5599>,
http://lokalno.mk/index.php?option=com_content&view=article&id=28775%3A2013-07-14-12-36-14&catid=180%3A2012-11-19-13-13-35&Itemid=161&lang=mk,
<http://www.telegraf.mk/aktuelno/makedonija/12925-lgbt-aktivistite-protestiraat-pred-vratite-na-mvr>,
<http://makfax.com.mk/314232/lgbt-zaednicata-i-hk-baraat-vladata-i-mvr-da-gi-kaznat-licata-shto-napagaaat-vrz-osnova-na-seksualna-orientacija>, <http://sky.mk/index.php/makedonija/21236-lgbt-bara-da-se-kaznat-licata-koi-napagaaat-vrz-osnova-na-seksualna-orientacija>,
<http://www.plusinfo.mk/vest/100104/VIDEO-Kocho-Andonovski-Dosta-e-da-im-lichite-na-LGBT-za-dave-napadnat>, <http://novatv.mk/index.php?navig=8&cat=18&vest=5839>,
<http://www.makdenes.org/content/article/25053486.html>
¹⁸ <http://24vesti.mk/lgbt-zaednicata-i-helsinshki-baraat-reakcija-i-zashtita-od-policijata>
¹⁹ <http://www.radiomof.mk/parada-na-gordosta-zakazhana-vo-podgoritsa-na-27-oktomvri/>,
<http://www.netpress.com.mk/mk/vest.asp?id=133740&kategorija=5>,
<http://novatv.mk/index.php?navig=8&cat=5&vest=5783>,
http://lokalno.mk/index.php?option=com_content&view=article&id=29577%3A2013-07-20-12-01-01&catid=110%3Abalkan&Itemid=135&lang=mk, <http://tocka.com.mk/1/100880/budva-se-podgotvuva-za-parada-na-gordosta>, http://lokalno.mk/index.php?option=com_content&view=article&id=29595%3A2013-07-20-14-37-34&catid=110%3Abalkan&Itemid=135&lang=mk, <http://republika.mk/?p=99117>,
<http://www.novamakedonija.com.mk/DetailNewsInstant.asp?vestInstant=21503#.Ugs-zZIwdqU>,

(footnote continued)

Понатаму, во поглед на останатите вести од други држави кои се однесуваат на ЛГБТИ лицата, во националните медиуми во јули можеше да се забележи медиумска покриеност на настаните поврзани со анти-ЛГБТИ легислативата и анти-ЛГБТИ насилствата во Русија²⁰, на легализирањето на истополовите бракови во Велика Британија²¹, на правните последици во однос на престојот во САД кои таму сега постојат поради уставното легализирање на истополовите двојки²², на промената на даночниот систем на Германија во однос на истополовите двојки²³, на легализирањето на истополовите бракови во Мексико²⁴, како и на ненамерното, краткотрајно легализирање на истополовите бракови во Коста Рика.²⁵

Исто така, треба да се спомене и медиумската покриеност на изјавата на Папата Френсис во однос на ЛГБТИ лицата, дека тие не треба да се судат и дека треба да се интегрираат во општеството. Медиумската покриеност на овој настан од страна на националните медиуми беше направена на етички, неутрален и професионален начин²⁶, со тоа што еден портал²⁷ понуди и анализа на значењето на оваа изјава во однос на политиките на католичката црква.

-
- <http://www.plusinfo.mk/vest/100109/Vo-sreda-vo-Budva-kje-se-odrzhi-gej-parada>,
<http://www.press24.mk/homoseksualcite-izlegoa-na-ulicite-niz-budva-prva-gej-parada-vo-crna-gora>,
<http://maxim.mk/se-odrzhuva-prvata-parada-na-gordosta-vo-crna-gora>,
<http://www.telegraf.mk/aktuelno/region/17241-tenzicno-vo-budva-vo-presret-na-gej-paradata>,
http://kanal5.com.mk/vesti_detail.asp?ID=13169,
<http://www.novamakedonija.com.mk/DetalNewsInstant.asp?vestInstant=21683#.UgtDzZIwdqU>,
http://makfax.com.mk/315081/pop_go_osvetuval_ploshtadot_vo_budva_po_paradata_na_gordosta,
<http://www.sitel.com.mk/mk/haos-na-gej-paradata-vo-budva-nekolkumina-povredeni>,
<http://republika.mk/?p=101156>
²⁰ <http://www.telegraf.mk/aktuelno/svet/12944-lgbt-aktivisti-vo-moskva-homofobijata-e-fasizam-video>,
<http://ruskarec.mk/news/2013/07/15/moskva-na-crveni-ot-plostad-e-odrzana-akcija-na-lgbt-aktivisti-241-91.html>, <http://republika.mk/?p=102225>, <http://www.sitel.com.mk/mk/namamuvaat-tinejdzheri-homoseksualci-pa-gi-tera-at-da-se-kaat-shto-se-rodile>,
<http://www.idividi.com.mk/vesti/evropa/858117/index.html>,
<http://ruskarec.mk/news/2013/07/02/independent-zakonot-za-zabrana-na-gej-propagandata-e-osuden-na-zapadot-a-23727.html>, <http://sitel.com.mk/mk/rusija-definitivno-protiv-homoseksualcite-usvoen-zakon-so-koj-se-zabranuva-stranski-gej-dvojki-da>,
²¹ <http://www.novamakedonija.com.mk/DetalNewsInstant.asp?vestInstant=21278>,
<http://www.sitel.com.mk/mk/domot-na-lordovite-go-usvoi-predlog-zakonot-za-gej-brakovite>,
<http://a1on.mk/wordpress/archives/179055>, <http://www.telegraf.mk/aktuelno/svet/13467-britanija-usvoen-predlog-zakon-za-gej-brakovi>, <http://maxim.mk/britanskiot-parlament-gi-odobri-gej-brakovite>,
<http://on.net.mk/vesti/svet/elizabeta-ii-odobri-gej-brakovi>,
<http://www.makdenes.org/archive/news/20130717/428/428.html?id=25049112>
²² <http://www.novamakedonija.com.mk/DetalNewsInstant.asp?vestInstant=20613#.Ug4cvpIwdqU>,
<http://www.telegraf.mk/zabava/od-se-po-nesto/7864-gej-par-ugarin-i-amerikanec-cekaat-zelena-karta>,
<http://24vesti.mk/povtorno-kje-se-razgleduvaat-molbite-za-zelena-karta-od-gej-imigrantite>,
<http://www.mtv.com.mk/mk/vesti/svet/82839/kje-se-prerazgleduvaat-molbite-za-zelena-karta-od-gej-imigrantite.aspx>, <http://www.sitel.com.mk/mk/kje-se-prerazgleduvaat-molbite-za-zelena-karta-od-gej-imigrantite>
²³ <http://maxim.mk/gej-parovite-kje-imaat-isti-danocni-prava-vo-germanija>
²⁴ <http://maxim.mk/odobreni-homoseksualnite-brakovi-vo-meksiko>
²⁵ <http://republika.mk/?p=92321>, <http://www.mkd.mk/svet/vesti/kosta-rika-najsluchajno-gi-legalizira-gej-brakovite>, http://kanal5.com.mk/vesti_detail.asp?ID=11877
²⁶ <http://www.vecer.com.mk/default.asp?ItemID=A8262F2997B311449185A8FFAD0C2EF7>,
<http://telma.com.mk/index.php?task=content&cat=1&rub=5&item=29204>, <http://off.net.mk/zivot-i-zabava/religija/koj-sum-jas-da-im-sudam>, <http://off.net.mk/zivot-i-zabava/religija/koj-sum-jas-da-im->
(footnote continued)

Во јули, големо внимание на медиумите привлече и случајот со сексуалната злоупотреба на детето кое било посвоено од страна на геј двојка. Меѓутоа, тоа по што овој случај е карактеристичен, е целосното неетично известување на медиумите кои го покриваа, каде што сексуалната ориентација на педофилите беше составен дел од насловите на сите вести кои се однесуваа на овој настан²⁸. Три медиуми²⁹ отидоа до таму што на своите портали објавија и фотографија од малолетното дете кое беше жртва на овој немил настан, нарушувајќи го неговото право на приватност и постапувајќи спротивно на Кодексот на новинарите на Македонија.³⁰

Во јули, лезбејките беа споменувани во националниот медиумски простор само попатно, кога се споменуваше ЛГБТИ заедницата во целост. Транс лицата пак, беа споменувани во неколку наврати. Прво, еден медиум се осмели да даде вредносен суд на одлуката на родителите на шестгодишното транс момче за поддршка на својот син, која била поттикната од страна на семејниот психијатар, нарекувајќи го настанот “тажен и жален“. Понатаму, во својот вовед, медиумот пишува дека резултатите на “агресивната промоција на ЛГБТ агендата“ ги гледаме и во Македонија, која “е цел на таквите долгорочни кампањи кои траат со години, кои во рок од 10 - 15 години целосно го менуваат општеството кон полошо“³¹. Исто така, на многу сензационалистички начин е претставен и инцидентот на физичка пресметка помеѓу кандидатките на изборот за “Мис Геј“ во Перу.³²

За крај, мораме да заклучиме во јули, медиумскиот простор бележи пораст на анализите на човековата сексуалност и на општественото значење на прашањата од областа на ЛГБТИ проблематиката.³³

<http://novatv.mk/index.php?navig=8&cat=5&vest=6096>, <http://www.radiomof.mk/papata-frantsisko-koi-sum-jas-da-im-sudam-na-gej-lueto/>, <http://tocka.com.mk/1/101584/istoriska-izjava-na-papata-franciskoi-sum-jas-da-i-sudam-na-gej-populacijata>, <http://www.netpress.com.mk/mk/vest.asp?id=134404&kategorija=6>, <http://makfax.com.mk/315344/istoriska-izjava-na-papata-koi-sum-jas-da-im-sudam-na-gejovite>

²⁷ <http://off.net.mk/zivot-i-zabava/religija/dali-papata-e-katolik>

²⁸ <http://maxim.mk/gej-par-si-go-silual-sincheto>, <http://sky.mk/index.php/svet/20299-gej-par-si-go-silual-malechkoto-dete>, <http://www.novamakedonija.com.mk/DetalNewsInstant.asp?vestInstant=20653>

²⁹ http://mkd-news.com/gej-par-si-go-silual-sincheto/?utm_source=rss&utm_medium=rss&utm_campaign=gej-par-si-go-silual-sincheto, <http://www.netpress.com.mk/mk/vest.asp?id=132253&kategorija=6>, <http://sitet.com.mk/mk/monstruozno-homoseksualci-posvoile-dete-potoa-go-siluale-i-prodavale-na-pedofili>

³⁰

http://www.mim.org.mk/index.php?option=com_content&view=article&id=88&Itemid=68%E2%8C%A9=mk

³¹ <http://kurir.mk/svet/vesti/123197-Tazno-i-zalno-Promena-na-polut-na-6-godini-Foto>

³² <http://komentar.mk/archives/15480>

³³ <http://okno.mk/node/29530>,

http://www.dw.de/%D0%BF%D0%BE%D0%BB%D0%BD%D0%BE%D0%BB%D0%B5%D1%82%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%BE-%D0%BD%D0%B0-%D1%85%D0%BE%D0%BC%D0%BE%D1%84%D0%BE%D0%B1%D0%B8%D1%98%D0%B0%D1%82%D0%B0/a-169596?maca=maz-rss-maz-pol_makedonija_timemk-4727-xml-mrss, <http://www.radiomof.mk/dw-polnoletstvo-na-homofobijata/>, <http://www.plusinfo.mk/vest/100681/Globalna-kampanja-za-ednakvost-na-LGBT>, <http://libertas.mk/%D0%B3%D0%B0%D0%BB%D0%B5%D1%80%D0%B8%D1%98%D0%B0-%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%82%D0%BE%D0%BA->

(footnote continued)

Во текот на месецот август, во медиумскиот простор можеме да забележиме намалување на бројот на статиите кои се однесуваат на тематика од интерес на ЛГБТИ луѓето во Република Македонија, а таквите вести што се присутни во медиумскиот простор главно се однесуваат на: предлогот на владеачката партија за измени во Уставот според кои, бракот се дефинира исклучиво како заедница помеѓу еден маж и една жена; на активностите на националните НВО кои се бават со прашања од областа на ЛГБТИ тематиката; на јавниот бакнеж помеѓу руските атлетичарки на доделувањето на медалите на светското првенство во атлетика; на ставовите на одделни членки на меѓународната заедница за третманот на ЛГБТИ спортистите на претстојните Олимписки игри во Русија; на легализирањето на истополовите бракови во Нов Зеланд; и на настани од областа на шоу бизнисот кои попатно се однесуваат на ЛГБТИ заедницата.

Што се однесува до медиумското покривање на предлогот на владеачката партија за измени во Уставот според кои, бракот се дефинира исклучиво како заедница помеѓу еден маж и една жена можеме да забележиме медиумско известување кое е направено на главно етички и неутрален начин, каде се пренесуваат ставовите на власта, опозицијата и на ЛГБТИ заедницата во РМ³⁴. Меѓутоа, тоа што недостасува е подлабока анализа од потребата за постоење на посебна уставна дефиниција на бракот на ваков начин.

Понатаму, во медиумскиот простор во август, можеше да се забележи и покриеност на националните НВО организации кои се бават со ЛГБТИ проблематика. Така, на главно неутрален и етички начин беше пренесена изјавата на ЛГБТ Јунајтед за влијанието на државните политики врз психосоцијалната состојба на младите ЛГБТИ лица во Македонија³⁵. Исто така, можевме да го забележиме и интервјуто со актерот и активистот за човекови права, Петар Стојковиќ.³⁶

Настан од посебен интерес за македонската, но и за светската ЛГБТИ јавност е бакнежот кој на победничкиот подиум го споделија руските атлетичарки Татјана

<http://off.net.mk/offside/fudbal/sent-pauli-e-prviot-gej-frendli-fudbalski-klub>,
<http://www.okno.mk/node/29922>, <http://off.net.mk/offside/razno/london-domakjin-na-gej-igrice-2018>,
<http://www.radiomof.mk/petitsija-za-zapirane-na-anti-lgbti-napadite/>, <http://okno.mk/node/30135>,
http://lokalno.mk/index.php?option=com_content&view=article&id=30300%3A%26catid=68%3A%26Itemid=146&lang=mk

³⁴ http://mkd-news.com/da-vleze-vo-ustav-brakot-e-zaednitsa-megu-mazh-i-zhena-bara-vmro-dpmne/?utm_source=rss&utm_medium=rss&utm_campaign=da-vleze-vo-ustav-brakot-e-zaednitsa-megu-mazh-i-zhena-bara-vmro-dpmne, <http://www.telegraf.mk/aktuelno/makedonija/20974-reakcii-inicijativata-na-vmro-dpmne-e-neseriozna>, <http://www.telegraf.mk/aktuelno/makedonija/21020-izmeni-na-povidok-definiranjeto-na-brakot-nov-predizvik-za-ustavot>, <http://www.telegraf.mk/aktuelno/makedonija/21571-jankuloska-predlogot-za-brak-pomegu-maz-i-zhena-ne-diskriminira>, <http://press24.mk/gordana-jankuloska-dodeka-e-vmro-dpmne-na-vlast-brakot-kje-bide-megu-mazh-i-zhena>, <http://www.telegraf.mk/temi/vlatko-gjorcev>, <http://www.telegraf.mk/aktuelno/makedonija/20912-inicijativa-na-vmro-dpmne-brak-e-zaednica-megu-maz-i-zhena>

³⁵ <http://www.plusinfo.mk/vest/102412/LGBT-Junajted-Mladite-LGBT-lica-zhiveat-vo-strav-i-vo-depresija>, <http://www.radiomof.mk/lgbt-junajted-kolku-lgbt-mladi-ja-napushtija-drzhavata/>

³⁶ <http://www.radiomof.mk/intervju-petar-stojkovik-vleguvam-vo-politikata-za-unapreduvane-na-lgbti-pravata/>

Фирова и Ксенија Ришова. Националните медиуми³⁷ кои го сторија тоа, веста ја пренесоа на етички и неутрален начин.

Во август, националниот медиумски простор беше исполнет и со ставовите на одделни членки на меѓународната заедница за третманот на ЛГБТИ спортистите на претстојните Олимписки игри во Русија. Имено, дел од медиумите ги пренесоа ставовите на Претседателот на САД, Барак Обама³⁸ и на Премиерот на Велика Британија, Џејмс Камерун³⁹ за тоа дека и покрај нивното неогласување со руските анти-ЛГБТИ политики, претстојните олимписки игри во Русија не треба да се бојкотираат.

Исто така, месецов вниманието на медиумскиот простор го привлече и легализацијата на истополовите бракови од страна на Нов Зеланд⁴⁰.

Во август, транс лицата беа опфатени во статијата на еден медиум која се однесуваше на првиот трансродов лик во мејнстрим стрип и на значењето што таквиот чекор го има врз стрип културата.⁴¹

Понатаму, ЛГБТИ заедницата беше поплатно споменувана и во бројни известувања од областа на шоу бизнисот⁴², каде што ЛГБТИ прашањата не беа главниот предмет на

³⁷ http://www.kukuriku.mk/svetskoto-prvenstvo-vo-moskva-na-dodeluvan-eto-na-medalite-firova-i-rishova-se-baknaa-vo-znak-na-protest-video/?utm_source=rss&utm_medium=rss&utm_campaign=svetskoto-prvenstvo-vo-moskva-na-dodeluvan-eto-na-medalite-firova-i-rishova-se-baknaa-vo-znak-na-protest-video, <http://www.radiomof.mk/baknezh-na-ruskite-atleticharki-protiv-silnata-anti-gej-propaganda/>, <http://www.mkd.mk/sport/drugi-sportovi/za-inaet-na-isinbajeva-ruski-atleticharki-sochno-se-baknaa-vo-usta#1>

³⁸ <http://kurir.mk/sport/ostanati-sportovi/126331-Obama-protiv-bojkot-na-Olimpiskite-igri-vo-Soci>, <http://republika.mk/?p=108507>

³⁹ <http://ruskarec.mk/news/2013/08/11/kameron-britanija-nema-da-ja-bojkotira-olimpijadata-vo-soci-por-adi-antig-25239.html>

⁴⁰ http://kanal5.com.mk/vesti_detail.asp?ID=14976, <http://www.makdenes.org/archive/news/20130819/428/428.html?id=25079384>

⁴¹ <http://www.okno.mk/node/30672>

⁴² <http://www.plusinfo.mk/vest/104008/riki-martin-gi-tepav-decata-za-koi-znaev-deka-se-gej>, http://hitportal.com.mk/show_bizz-detail/riki-martin-gi-tepav-detsata-za-koi-znaev-deka-se-gej/, <http://lady.mk/riki-martin-bev-nasilen-so-decata-za-koi-znaev-deka-se-gej/2199>, http://hitportal.com.mk/show_bizz-detail/ventford-miler-prizna-deka-e-gej/, <http://interesno.com.mk/showbusiness/36-showbiz/26172-fraerot-od-serijata-prison-break-jas-sum-gej>, <http://kajgana.com/dzvezdata-na-prison-break-izjavi-deka-e-gej>, <http://primetime.mk/index.php/zabava/zvezdiitracevi/item/2806-ventvort-miler-jas-sum-gej-prenesete-mu-na-putin>, <http://www.mkd.mk/svet/vesti/televiziski-voditel-vo-zhivo-priznal-deka-e-gej-dobil-otkaz-mu-go-blokirale-mejlot-i-go>, http://lokalno.mk/index.php?option=com_content&view=article&id=31907%3apink&catid=68%3azabava&itemid=146&lang=mk, <http://zazabava.com/akterot-od-bond-prizna-deka-e-gej>, <http://tocka.com.mk/4/103490/koi-slavni-licnosti-se-deklarirani-pripadnici-na-lgbt-zaednicata>, <http://www.novamakedonija.com.mk/detalnewsinstant.asp?vestinstant=23192>, <http://ruskarec.mk/news/2013/08/09/lejdi-gaga-i-se-zakanuva-na-rusija-so-gej-revolucija-25175.html>, <http://interesno.com.mk/showbusiness/36-showbiz/25899-lejdi-gaga-povikuva-na-revolucija-so-ostri-kritiki>

интерес на статиите. Информациите содржани во нив главно беа пренесувани на сензационалистички начин, пред се поради категоријата каде припаѓаат – “шоу бизнис“.

За крај, сакаме да заклучиме дека во август повторно недостасуваше истражувачкиот аспект од новинарската дејност во РМ, каде не беа понудени никакви подлабоки анализи за поширокото општествено значење на предизвиците со кои се соочуваат ЛГБТИ лицата во Република Македонија, дури ни кога се покриваше предлогот на владеачката партија за измени во Уставот според кои, бракот се дефинира исклучиво како заедница помеѓу еден маж и една жена.

СЛУЧАИ НА ДИСКРИМИНАЦИЈА И НАСИЛСТВО

Насилството врз ЛГБТИ популацијата во Македонија летово ескалираше и го достигна веројатно највисокото ниво на насилство од омраза, говор на омраза и хомофобичност во приватниот и јавниот простор. Нереагирањето на институциите само по себе повлече огромни последици, како зголемувањето на насилството во однос на индивидуални случаи но и на генерално ниво. Во Македонија веќе неколку месеци сме сведоци на структурна хомофобија и трансфобија кои потпалени од дезинформирањето во однос на ЛГБТИ проблемите, како и дефокусот од вистинските проблеми на непостоечки дебати за бракови и посвојување деца предизвика ред случаи на напади и насилство кои поминаа без никаква јавна осуда од релевантните институции што даде илузија на оправдување на анти - ЛГБТИ насилството. Јули не донесе промена на овој тренд напротив сведочи за два нови напади.

1. На 5ти јули 2013 година се случи уште еден напад на Центарот. Овој пат напаѓачите, во текот на ноќта се искачиле на покривот на Центарот, го отстраниле горниот ред на ќерамиди, истуриле бензин на покривот и низ дупките на даските бил полиен и дел од третиот кат на Центарот, по што го запалиле. За среќа пожарот бил пријавен пред да зафати поголем дел од Центарот и останатите градби во околината, при што бил изгасен од страна на пожарната единица. Центарот претрпе поголема материјална штета од претходниот напад, од самиот пожар но и од водата која ги зафати просторите при гасењето на пожарот, но среќна околност е што овој пат во центарот немаше присутни луѓе.

Сепак она што најмногу загрижува е што обидот за палење на Центарот се случи само неколку часови откако претставници на дипломатскиот кор на РМ го посети центарот изразувајќи поддршка и ги повика релевантните институции да го осудат насилството кое се случува во последно време над ЛГБТИ популацијата. Понатаму, во службениот дневен билтен на Министерството за внатрешни работи немаше никакво известување за овој за овој напад, додека пак имајќи предвид дека Центарот е сместен во Старата Скопска Чаршија која е декларирана како културно наследство, овој напад е од поголемо значење и реперкусните би требало да бидат поголеми.

2. По зголемувањето на говорот на омраза на социјалните мрежи и медиумите по пласирањето на дезинформациите од страна на медиумите за одржување на геј парада во Скопје, младниот актер Петар Стојковиќ кој во својата колумна јавно проговори за својата сексуална ориентација беше жртва на директни закани, но и неговиот дом беше нападат во јуни. На 13ти јули повторно домот на Петар беше каменуван од страна на непознати лица кои и ја загрозиле сигурноста на Петар и неговиот партнер во нивниот дом. Случајот е пријавен во полиција и е под истрага.

Она што може да се забележи по овие последни месеци каде молкот на институциите се толкува како зелено светло за прекршување на нормите и силување на ЛГБТИ популацијата во Македонија, се негативни последици во однос на мотивот на жртвите воопшто да превземат било какви мерки за покренување на постапка во однос на заштита на нивните права. Во Комитетот беа пријавени неколку случаи за кои сепак на крајот беше одлучено да не се преземе ништо поради страв од хомофобичноста на нашиот систем за пристап до правда. Стравот на жртвите и досега беше забележителен и присутен меѓутоа може да се заклучи дека по сите настани истиот ескалираше на повисоко ниво. Од отварањето на Центарот до денес, најмногу од пријавите се во однос на домашно насилство. И август не е исклучок од овој негативен тренд.

3. Две лезбејки од Струга биле нападнати од страна на член од семејството на една од девојките. Случајот беше пријавен во Хелсиншкиот Комитет, при што во моментот се превземаат сите активности за правна помош. Случајот се разгледува и се постапува во однос на интересите на жртвите.

4. Млада девојка пријави во Центарот за поддршка семејно насилство кое траело подолго време, додека со иселувањето од дома се намалило и насилството. Сепак по последната средба со еден од членовите на семејството, девојката била нападната уште пред влезот на домот кој сакала да го посети. За среќа по појавата на друг член од семејството нападот бил прекинат. Случајот беше пријавен во Центарот по што девојката беше советувана за мерките кои можат да бидат преземени од нејзина страна и помошта која тимот за бесплатна правна помош може да и ја обезбеди.

ГРУПИ ЗА ПОДДРШКА

И покрај привремениот прекин на работата во Центарот поради реновирање, работата со групите за поддршка продолжи, но со намален интензитет. Групите имаа и средби на индивидуално ниво, при што се разгледуваа идеи за понатамошни активности и се стави акцент на социјализацијата.

Настанот Lazy Sunday, кој се одржуваше секоја недела во попладневните часови во Центарот, се префрли во еден ноќен клуб во Скопје, овојпат под името Busy Sunday. Првата забава се случи на 21ви јули и продолжи да се одржува во континуитет следните викенди. Членовите на групите, поддржувачите на заседницата, како и голем број на нови луѓе присуствуваа на забавите. Може да се заклучи дека продолжувањето

на неделното дружење е од исклучително значење за одржување на целосноста на заедницата и нејзиното зајакнување, без разлика на околностите и на локацијата.

Координаторката на групата за поддршка на родители имаше бројни контакти со членови од различните групи, како и лични средби со неколку членови. Таа како родител се стави на располагање на членовите и им понуди советодавна помош и поддршка.

Во исчекување на реновирањето на просториите на Центарот за поинтензивни средби, групите за поддршка го одржаа темпото на работа од претходниот месец. Настанот *Busy Sunday* продолжи да се одржува во истиот ноќен клуб, со зголемен број на посетители, што укажува на успешноста на ваквата иницијатива.

Некои членови на групите искажаа потреба за психолошка поддршка, при што беа упатени кај соодветни лица. Соработката со Гешталт институтот е се' уште активна и ќе продолжи во просториите на Центарот.

Координаторката на групата за родители ја продолжи својата советодавна работа со некои од членовите на групите, а беше исконтактирана и од лице од заедницата кое досега не дошло во Центарот и кое најави средба заедно со неговите родители во блиска иднина. Самите вакви случаи укажуваат на потребата од постоење на една ваква група која се бави со многу специфична проблематика, на тема за која ретко се зборува во македонската јавност.

Координаторите на групите дадоа повеќе пишани и видео интервјуа за неколку домашни и странски медиуми. Темите ја опфаќаат општата ЛГБТИ тематика, работата на Центарот и групите, како и конкретни примери од животот на луѓето од ЛГБТИ популацијата во Македонија. Дел од нив се веќе објавени, а се очекува објавување на останатите во септември.

ИНСТИТУЦИИ

На 5-ти јули Основниот Суд Скопје 1 донесе пресуда со која за виновни беа прогласени членовите од толпата кои за време на протестите од 2 март (протести за министерот Талат Цафери) го сторија кривичното дело „Учество во толпа што ќе изврши кривично дело“. За време на протестите беше нападнат и ЛГБТИ Центарот за поддршка. 14 обвинети од протестите на 2 март добија затворски казни од вкупно 12 години. Хелсиншкиот Комитет и ЛГБТИ Центарот за поддршка ја поздравиле оваа одлука.

Македонската Влада брзо одговори на писмото испратено од Хјуман Рајтс Воч, велејќи во интервјуто за ЛГБТИК Нејшн дека врши истрага и има намера да ги гони напаѓачите во серијата анти-ЛГБТИ напади во јуни и јули годинава. Како реакција на писмото на Хјуман Рајтс Воч, министер кој сакал индентитетот да му остане анонимен изјавил дека овој проблем е сфатен многу сериозно, Владата ќе ги гони и ќе ги суди извршителите на нападот на ЛГБТИ Центарот. Во изјавата тврди дека премиерот Груевски веќе го имал осудено нападот врз ЛГБТИ заедницата и дека тој е против било каков вид на насилство, за што и веќе и истрагата била во тек. На барањата дали

ќе се внесе директна забрана за дискриминација по основа на сексуална ориентација и родов идентитет, министерот одговара без голема експлицитност во осудата на насилството со тоа дека не знае дали нешто такво е во план, но нема да се толерира дискриминација по каква било основа. Кога во едно интервју, Премиерот бил прашан дали е против анти-геј насилството во неговата земја, тој одговорил: „Ниту во однос на нив, ниту за никој друг, насилството не е решение.“ Во оваа негова изјава како да недостасува експлицитна осуда кон анти-ЛГБТИ насилството, кое ги вклучува нападите од јуни и јули 2013 година, при кои беше нападат ЛГБТИ Центарот за поддршка, при што подоцна имаше и обид за негово палење, беа нападнати и неколку лица, меѓу кои и Петар Стојковиќ, познат македонски актер и член на Одборот на Македонскиот Хелсиншки Комитет, кој неодамна јавно ја искажа својата сексуална ориентација, па поради тоа беше каменуван неговиот дом и истиот постојано е мета на закани. Стојковиќ изјавил дека Владата се обидува да избегне одговор и намерно дава лажни информации, затоа што не постои јавна осуда за анти-геј насилството. Британскиот активист за човекови права, Питер Тачел, ја нарекол Владата на Република Македонија „слаба и нејасна“. Според него, Владата изрично не го осудила анти-геј насилството, ниту пак има намера да донесе закон со кој ќе се забрани дискриминација на ЛГБТИ луѓето. Како резултат на тоа, според Тачел, ЕУ ќе мора да ја блокира апликацијата на Македонија за членство и на државата не треба да се даде место во Советот за човекови права на Обединетите Нации.

После нападот над домот на Петар Стојковиќ се огласи и Амнести Интернационал со реакција во која ја повикуваат Министерката за внатрешни работи Гордана Јанкуловска да стави крај на неказнувањето на хомофобичните насилства.

На 14-ти јули, членови на ЛГБТИ заедницата, Хелсиншкиот Комитет и ЛГБТИ Центарот за поддршка се собраа пред МВР за да произнесат неколку барања. Тие побараа власта јавно да ги осуди нападите кои изминатив период во континуитет се случуваат врз ЛГБТИ заедницата и упатија барање до Владата и Министерството да преземат брза и ефективна истрага и да ги пронајдат сторителите на овие напади. МВР одговори дека ги превземено сите неопходни мерки за да се пронајдат сторителите. Експлицитна и директна осуда на насилството врз ЛГБТИ заедницата сепак немаше.

На 1-ви август, еден ден пред Собранието да отиде на годишен одмор, владејачката партија ВМРО-ДПМНЕ достави до Собранието предлог за измени во Уставот според кои бракот се дефинира исклучиво како заедница помеѓу еден маж и една жена. Со новите измени посвојувањето на деца би им било дозволено исклучиво на заедница составена од родители од различен пол, како и од самохрани родители.

На ваквиот предлог опозициската партија СДСМ одговори дека владејачката партија веќе подолго време провоцира со политики на дискриминација и нетолеранција кои на крај резултираат со инциденти. Тие исто така изјавија дека сметаат дека за ваквите измени е потребна подолга јавна и стручна дебата, а во која треба да биде вклучен и граѓанскиот сектор и академската заедница. СДСМ покажа револт и од самиот факт дека владејачката партија го поднесе овој предлог само еден ден пред Собранието да замине на одмор.

Граѓанскиот сектор исто така изрази негодувања околу предлогот за редуфинирање на бракот. Кочо Андоновски од ЛГБТИ Центарот за поддршка смета дека во време кога прашањето за истополовиот брак воопшто не е отворено, предлогот е само уште едно извртување за да се сврти вниманието од други проблеми. Хелсиншкиот Комитет исто така реагираше на предлогот за уставно редуфинирање на бракот со став дека сведувањето на бракот на заедница исклучиво помеѓу еден маж и една жена е дискриминација за луѓето со поинаква сексуална ориентација и дека претставува игнорирање на сите меѓународни стандарди што ја забрануваат дискриминацијата по основ на сексуална ориентација. Со оглед на тоа што државните институции не реагираат на насилството што секојдневно го претрпуваат ЛГБТИ луѓето, оваа иницијатива ќе доведе до поттикнување на насилство кон припадниците и активистите на ЛГБТИ заедницата.

Претставниците на владејачката партија се едногласни. Пратеникот Влатко Ѓорчев смета дека иницијативата е произлезена од народот поради зачувување на традиционалните вредности. Министерката за внатрешни работи Гордана Јанкуловска јано и децидно изјави дека додека ВМРО-ДПМНЕ е на власт легализација на истополови бракови нема да има и дека бракот е заедница составен исклучиво од еден маж и една жена. Тие сметаат дека редуфинирањето на бракот не е дискриминирачки за луѓето со поинаква сексуална ориентација, и дека нема да доведе до нетолеранција и насилство кон припадниците на ЛГБТИ заедницата. Тие сметаат дека иницијативата за редуфинирање на бракот е политика која ќе доведе до зачувување на вредностите на општеството.